

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “Soft Power ของญี่ปุ่น: จากนโยบายเชิงรับสู่เชิงรุก” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ การเปลี่ยนแปลง และนโยบาย Soft Power ของญี่ปุ่นตั้งแต่ทศวรรษ 1980 จนถึงปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่าตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1980 จนถึงปลายทศวรรษ 1990 นั้น ญี่ปุ่นมี Soft Power ต่อประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะเอเชียในฐานะตัวแบบการพัฒนาเศรษฐกิจ (โดยเฉพาะในรูปแบบ “รัฐพัฒนา”) และการบริหารแบบญี่ปุ่น ในช่วงนี้ ญี่ปุ่นมีนโยบาย Soft Power ในเชิงรับ เนื่องจากหลายประเทศในเอเชียสนใจที่จะตามอย่างญี่ปุ่นอยู่แล้ว ญี่ปุ่นจึงเพียงให้การสนับสนุนแบบตามน้ำ ในการส่งเสริมให้นำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นของญี่ปุ่นไปใช้

อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในเอเชียประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำยาวนานในญี่ปุ่น ทำให้ความชื่นชมและอิทธิพลของญี่ปุ่นดังกล่าวลดลง นอกจากนี้ การเพิ่มอิทธิพลของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค คือ จีนและเกาหลีใต้ ทำให้ญี่ปุ่นต้องหา Soft Power ในลักษณะอื่นมาทดแทนเพื่อคงอำนาจของตนไว้

นโยบาย Soft Power ของญี่ปุ่นตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1990 จนถึงปัจจุบัน จึงปรับเปลี่ยนมาเป็นเชิงรุก โดยให้ความสำคัญการทูตวัฒนธรรมมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผ่านการเผยแพร่วัฒนธรรมสมัยนิยม (J Pop) และการจัดโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนต่างๆ ทั้งนี้เพื่อใช้สื่อด้านวัฒนธรรมในการรักษาสถานภาพการเป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมและแนวคิด อันจะเป็นการเสริมสร้าง Soft Power ในภูมิภาคของญี่ปุ่น